

Dnes v čísle:

Kvalita života
a možnosti vzdělávání
hluchoslepých dětí
Sedmdesátiny
prof. Stanislava Kratochvíla
Dobrá zpráva
z Katedry ekologie a životního
prostředí PřF UP

Žurnál

28**Ročník 11 • Vychází 10. května 2002**

Čínské velvyslanectví v ČR obdarovalo olomouckou univerzitu

Ministerstvo kultury České republiky prostřednictvím ambasadora České republiky v ČR Li Changea věnovalo Univerzitě Palackého knihy o čínském jazyku, kultuře a historii pro učitele a studenty čínštiny na UP. Slavnostní

předání daru proběhlo za účasti velvyslance (na snímku s prof. O. Svárným a rektorkou UP prof. J. Mačákovou) a školského rady velvyslanectví ve velké zasedací síni Rektorátu UP v pátek 26. 4.

Čínské velvyslanectví se významně podílelo na obnovení studií čínštiny na UP, spolupracuje také s Kabinetem Dálného východu FF UP, zejména spolupřádáním kulturních akcí, knižními i věcnými dary a mnoha dalšími aktivitami.

Setkání na olomoucké univerzitě bylo pro ambasadora České republiky Li Changea také příležitostí k rozloučení v závěru jeho končící mise v ČR.

-red-, foto -tj-

O poznatcích ze své cesty po USA hovořil v úterý 7. 5. na CMTF UP prof. K. Šipr, CSc., v rámci přednášky na téma „Bioetika a hnutí za ochranu života ve Spojených státech“.

-red-, foto -ano-

Studenti Lékařské fakulty UP si 30. 4. připomněli tradici stavění májky: jejímú slavnostnímu vztyčení v areálu vysokoškolských kolejí na Envelopě přihlíželi za doprovodu studentské cimbálové muziky také děkan LF UP doc. Č. Čihálik a rektorka UP prof. J. Mačáková.

-red-, foto -tj-

Úspěch budoucích stomatologů na vědecké konferenci v Lodži

Ve dnech 27. a 28. 4. se v polské Lodži konal 13. ročník mezinárodní vědecké konference studentů stomatologie. Konference je pravidelně pořádána na počest tragicky zesnulého studenta stomatologie v Lodži M. Kłopotowského (1952–1979), který v průběhu svého studia získal několik prestižních vědeckých cen. Organizátorem konference byla Academia Medyczna Łódź, předsedkyní organizační komise A. Doliwa-Mlynowska, DDS. Své práce přijeli prezentovat studenti z Polska, Litvy, Běloruska, Slovenska, Ukrajiny. Českou republiku zastupovaly dvě práce studentů z Masarykovy Univerzity v Brně, jedna práce studenta z Karlovy Univerzity v Praze a jedna práce studentů z Univerzity Palackého v Olomouci.

Dvoudenní program byl bohatý na jednotlivá sdělení, která pokrývala celou šíři stomatologie: protetiku, endodoncii, konzervační stomatologii, parodontologii, dentoalveolární a maxilofaciální chirurgii, pedostomatologii, prevenci ve stomatologii, implantologii, poruchy TM kloubu, epidemiologické studie a souborné práce.

Celkem bylo prezentováno 96 studentských vědeckých prací ve dvou sekcích, v sekci klinické 67 prací a v sekci teoretické 29 prací. V jednotlivých sekcích byla sdělení hodnocena pětičlennou porotou tvořenou odborníky z polských univerzit a pracovišť. Předsedou poroty byl doc. M. Romanowicz, přednosta Kliniky protetiky v Lodži. **Práce studentů V. ročníku stomatologického programu Lékařské fakulty UP v Olomouci P. Jindry a L. Kortové Interocclusal Registration Using a Gothic Arch Tracing** byla jednou z pěti oceněných prací klinické sekce. Přednáška vznikla na II. stomatologické klinice pod vedením prof. Ebera. Konference byla doplněna prohlídkou moderní a nově postavené Dentální kliniky Lodžské univerzity a bohatým společenským programem. Konferenční zpravodajství je uvedeno na <http://apologia.am.lodz.pl/kłopotowski>. Příští ročník konference Michala Kłopotowského se bude konat v Lodži za dva roky.

MUDr. P. Pírek, II. stomatologická klinika LF UP

Návštěva z Koleje Jeronýma Pražského

O kulturu, historii a jazyky zemí střední Evropy je na Západě poměrně velký zájem. Střední Evropa je pro Západ takovým již trochu exotickým, ale ne snad příliš divokým Východem, kde se vlivem příznivých geografických a kulturních faktorů nahromadilo větší množství přírodních krás a historických památek. Když se k tomu přidá naše tradiční pohostinnost alespoň k tomu, kdo nevyžaduje chudě, není divu, že k nám ročně zavítají milióny návštěvníků ze Západu. Někteří z nich přijíždějí střední Evropu dokonce studovat – jednou z institucí, která se stará o studenty s hlubokým zájmem o tzv. Central Europe Studies, je pražské Collegium Hieronymi Pragensis (Kolej Jeronýma Pražského). Právě odtud k nám do Olomouce

v pátek 19. 4. přijelo čtrnáct mladých Američanů pod vedením lektorky Collegia J. Kauerové.

Byl to dav rozmanitý – šlo o studenty různých vesměs humanitních oborů z několika amerických univerzit, kteří se na základě pořadníku dostali na šest týdnů do Prahy. Zde se od ledna t. r. velmi intenzivně (a ve své mateřské angličtině) učili o české historii, literatuře, filmu, ekonomice, hospodářství a v neposlední řadě také základům češtiny. Ovšem Central Europe Studies zahrnují opravdu všechny složky středoevropské kultury – proto se do nich počítá i pivo, naše písničky, tanec a různé druhy pečiva, se kterými se zahraniční studenti seznamují

Dokončení na str. 3

Fakulta tělesné kultury a Akademik sport centrum UP pořádají tradiční květnové sportovní studentů a zaměstnanců UP

Sportovní den UP,

který se uskuteční **ve středu 15. 5. 2002.** Podrobný program je uveden na adrese <http://www.upol.cz/UP/On-linezurnal>.

Součástí programu je i **10. ročník Speciální olympiády**, jehož zahájení je připraveno na 9 hod. na stadionu Atletického klubu Olomouc.

Ve snaze umožnit členům akademické obce a zaměstnancům všech organizačních jednotek UP účast na této významné univerzitní akci udělila rektorka UP na tento den **rektorské volno.**

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Devátý seminář na téma koktavost

Ústav lékařské biofyziky LF UP, Katedra žurnalistiky FF UP, Katedra hudební výchovy PdF UP a ORL klinika LFUP vás zvou na 9. seminář univerzitního Společenství pro studium hlasu a řeči, který se bude konat **15. 5. ve 14 hod.** v sále č. 518 na FTK UP (konečná tramvaje 2 a 5).

Program: MUDr. O. Dlouhá (primářka Foniatričké kliniky 1. LF UK Praha): *Poruchy plynulosti řeči u dětí s vývojovou dysfázií*, prof. M. Laštovka: *Poruchy plynulosti řeči: koktavost*, MUDr. Z. Hánová: *Koktavost a interakce s rodinou* aj.

-red-

Cena klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 35 let včetně; publikace (separátní výtisk či xerokopie) nebo strojopis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifikační; student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2000 – 3000 Kč. Cena Klubu bude předána rektorkou UP na slavnostním zasedání Vědecké rady UP v listopadu t. r.

Termín odevzdání přihlášek je **15. 10. 2002.**

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat do uvedeného data, nejlépe osobně, doc. J. Schulzovi, CSc., Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, 771 47 Olomouc, tel. 563 3243.

-kap-

Letní tábory s Harrym Potterem

Akademik sport centrum UP pořádá *Letní tábory s Harrym Potterem* pro děti od 6 do 13 let. I. turnus: 6. – 17. 7. 2002, II. turnus: 17. – 28. 7. 2002. Místo: penzion „ROHÁČ“ Karlov (Jeseniky). Cena: 2 990 Kč.

Informace a přihlášky: Mgr. H. Vyroubalová, tel: 068/563 64 52, e-mail: vyroubal@ftknw.upol.cz.

-red-

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje výběrové řízení

na obsazení míst

– odborného asistenta nebo asistenta Kliniky plicních nemocí a tuberkulózy s úvazkem 0,20; kvalifikační požadavky: ukončené VŠ vzdělání, znalost anglického jazyka a práce na PC vítána;

– odborných asistentů nebo asistentů I. stomatologické kliniky; kvalifikační požadavky: ukončené VŠ vzdělání medicinského směru, předpoklady pro pedagogickou a vědecko-výzkumnou práci, znalost anglického jazyka vítána;

– odborného asistenta nebo asistenta Ústavu cizích jazyků; kvalifikační požadavky: vysokoškolské vzdělání filologického směru (angličtina, čeština), pedagogická nebo odborná praxe; předpokládáný nástup 1. 9. 2002;

– docenta nebo odborného asistenta I. chirurgické kliniky se zaměřením na kardiologii; kvalifikační požadavky: atestace v oboru, 10 let praxe v oboru, znalost anglického jazyka, publikační činnost;

– dvě místa odborných asistentů nebo asistentů Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství; kvalifikační požadavky: magisterské vzdělání v oboru pedagogika – ošetrovatelství, ošetrovatelství – psychologie nebo učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy, ošetrovatelská nebo pedagogická praxe v oboru, jedno místo se specializací ženská sestra nebo porodní asistentka, znalost angličtiny a specializace v oboru vítána; předpokládáný nástup 1. 9. 2002.

Přihlášky, doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopiemi dokladů o kvalifikaci, přehledem vědecké a publikační činnosti, zašlete do 30 dnů po zveřejnění výběrových řízení v tisku na Děkanát LF UP, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

-lfup-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Mezinárodní konference na Pedagogické fakultě UP

Ve dnech 25. – 27. 4. 2002 uspořádala Katedra matematiky PdF UP v Olomouci spolu s Matematickou pedagogickou sekcí JCMF mezinárodní konferenci pod názvem *Podíl matematiky na přípravě učitele primární školy*. Více než 60 účastníků ze Slovenska, Polska, Rakouska a České republiky na ní prezentovalo původní výsledky své vědecké a odborné práce v oblasti matematiky a didaktiky matematiky, zaměřené na využití v přípravě učitelů nejmladších žáků, a seznámilo se s novými trendy a perspektivami vyučování matematice na pozadí celkové transformační primárního vzdělávání.

Ve vystoupení pozvaných přednášejících, prof. Hejného z Prahy, prof. Plockého z Krakova, prof. Thaler z Innsbrucku a prof. Kopyky z Ústí n. L., byly prezentovány moderní přístupy k elementárnímu matematickému vzdělávání, akcentující jeho hlavní aktéry – žáka dnešní školy a jeho kvalifikovaného učitele. Důraz na nezbytnost změny strategie výuky matematiky již na základní škole i ve vysokoškolské přípravě učitelů zazněl i v mnoha dalších vystoupe-

ních, reflektujících výstupy především z kvalitativních výzkumů na fakultách připravujících učitele matematiky u nás i v zahraničí.

Mezi nosná témata příspěvků patřila problematika vytváření klimatu či atmosféry příznivých pro matematické vyučování na 1. stupni ZŠ, komunikace ve vyučovacích hodinách, zdroje a prostředky motivace v matematice – didaktické hry, školní projekty či matematické soutěže. Značnou pozornost věnovali účastníci také netradičním přístupům k vyučování geometrii a novým možnostem, které se otvírají pro žáky i učitele v souvislosti s využitím informačních a komunikačních technologií.

Přehled o širší problémů primárního matematického vzdělávání, současně však také zajímavý a aktuální přehled tendencí a směrů vědecko-výzkumných i pedagogických aktivit jednotlivých autorů a jejich pracovišť poskytuje sborník příspěvků z konference, který byl vydán Vydavatelstvím UP.

Doc. B. Novák, CSc., Katedra matematiky PdF UP

Studentská vědecká konference v oboru matematika na PřF UP

Ve dnech 24. a 25. 4. uspořádaly Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky a Katedra algebry a geometrie PřF UP tradiční *Soutěž o nejlepší studentskou práci v oboru matematika*.

V sekci bakalářských prací a prací z didaktiky matematiky, která se konala 25. 4., se zúčastnilo celkem pět studentů. Vítězi v sekci bakalářských prací se stala studentka 3. ročníku **G. Straková** za práci *Metody stanovení vah v úlohách vícekritériálního rozhodování*, a v sekci didaktiky matematiky studentka 5. ročníku **J. Mokoroszová** za práci *Grafy ve školské a rekreační matematice*.

Soutěž v sekci diplomových a nediplomových prací magisterského studijního programu a sekci doktorského studia se konala 24. 4. V sekci nediplomových prací se zúčastnilo sedm studentů a v sekci doktorských prací pět studentů. Porota této soutěže byla velmi potěšena vysokou úrovní všech dvanácti prací a také jejich prezentací.

V sekci nediplomových prací magisterského studijního programu se vítězem stal student 3. ročníku **J. Tomeček** se zajímavou prací *Nelineární systémy diferenciálních rovnic s impulsy*. O druhé místo se dělily práce studentů 4. ročníku **K. Duška** *Reprezentace kvazi-implikativních algeber* a **F. Švrčka** *Aditivní uzávěrové operátory na abelovských unitálních l-grupách*. Třetí místo získala studentka 5. ročníku **P. Šnyrychová** za práci *Věta o pevném bodě pro expanzivní zobrazení v Rⁿ*.

V sekci doktorského studia se vítězem stal **Mgr. R. Vodák** za práci *Stabilization of weak solutions to the compressible Navier-Stokes equations for nonlinear*

viscous fluids. Druhé místo obsadil **Mgr. J. Kühř** s prací *On ideals of duality residuated l-monoids*, a práce **Mgr. J. Orta** *QBCC-algebras inherited from qosets* se umístila na třetím místě.

Všechny jmenované práce včetně studentských již byly publikovány, případně se připravují do tisku. Je velmi potěšitelné, že množství a kvalita soutěžních prací v oboru matematika každým rokem roste. Doufáme, že v této tradici se bude i dále pokračovat.

Prof. J. Mikeš, DrSc., doc. J. Zeman, CSc.

Konference perinatální medicíny

Ve dnech 25. – 26. 4. 2002 se uskutečnila v Olomouci *XIX. konference Sekce perinatální medicíny*. Na její organizaci se podílelo Neonatologické oddělení Porodnicko-gynekologické kliniky LF UP a Konferenční servis UP.

Hlavním bodem programu byla analýza výsledků porodnické a novorozenecké péče v České republice. V roce 2001 jsme dosáhli historicky nejnižšího hlavního ukazatele kvality péče – perinatální úmrtnosti činila 4,3 promile, což řadí Českou republiku mezi nejlepší země na světě. V meziregionálním srovnání je Olomoucký region na předposledním místě a má horší výsledky, než je republikový průměr (perinatální úmrtnost 5,5 promile). Na tomto faktu se pravděpodobně podílí nové regionální uspořádání, vyšší frekvence vrozených vývojových vad a horší výsledky péče o novorozence extrémně nízké porodní hmotnosti.

MUDr. M. Větr, CSc., LF UP

Ze zasedání Akademického senátu UP

Akademický senát UP se sešel na předposledním zasedání svého funkčního období 24. 4. 2002. V průběhu zasedání schválil *Výroční zprávu o činnosti UP za rok 2001* a aktualizaci *Dlouhodobého záměru UP na rok 2003*.

V souvislosti s informacemi o zasedání RVŠ a projednáváních dokumentech upozornil prof. J. Macháček na nedostatky v předkládaných *Transformačních a rozvojových projektech* za UP na MŠMT; prof. J. Mačáková konstatovala, že ve druhé etapě došlo k úpravám projektů a informovala o stavu úprav vracených *Transformačních a rozvojových projektů* (viz také <http://RVS.upce.cz>).

Dále rektorka UP hovořila o materiálu projednávaném Reprezentativní komisí ČR *Kvantifikace odhadu růstu počtu přijímaných studentů...*; podle jejích informací vypadal návrh procentuálního nárůstu studentů následovně: nárůst studentů 1. – 3. ročníků v roce 2003 – 6 %, v roce 2004 – 4 % a v roce 2005 – 2 %; nárůst počtu studentů ve 4. a vyšším ročníku v roce 2003 – 2 % a v letech 2004–2005 nárůst 0 %. Senátoři byli dále seznámeni s představou vedení

UP o nárůstu studentů a zohlednění podmínek v regionu. V diskusi upozornil doc. J. Štefanides (FF UP) na závažnost navrhovaných procentních nárůstů studentů z hlediska rozvoje VŠ; prof. J. Macháček připomněl, že MŠMT podporuje rozvoj bakalářských studijních programů.

Předseda Hlavní volební komise Ing. P. Šimara podal informace o průběhu voleb do Akademického senátu UP pro další funkční období.

Vzhledem k tomu, že senátoři neměli dostatek času k řádnému prostudování materiálů do ekonomické rubriky (*Výroční zpráva o hospodaření UP v roce 2001, Informace o souhrnném rozpočtu na rok 2002 a Předpoklad čerpání FRIMu v roce 2002*), byla tato část jednání přesunuta na příští zasedání AS UP.

Poslední zasedání stávajícího AS UP se konalo 7. 5. 2002; z jeho průběhu přineseme informace v příštím čísle Žurnálu UP.

Ze zápisu ze zasedání AS UP vybrala

-mav-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Kvalita života a možnosti vzdělávání hluchoslepých dětí

Ve dnech 19. – 21. 4. 2002 se uskutečnil ve spolupráci Fakulty tělesné kultury UP v Olomouci, občanského sdružení *Záblesk* (sdružení rodičů a přátel hluchoslepých dětí) a Speciální MŠ a Speciální ZŠ pro sluchově postižené v Olomouci seminář s mezinárodní účastí věnovaný problematice hluchoslepých dětí a dospělých.

Na semináři přijali účast a vystoupili odborníci zabývající se hluchoslepotou, např. PhDr. M. Podhájecká, CSc., z PdF v Prešově, doc. L. Ludíková, CSc., z PdF UP, PhDr. D. Štěrbová z FTK UP, zástupci organizace LORM. Významným přínosem pro třídní setkání byla i účast rodin hluchoslepých dětí od nás i ze Slovenska a samotných hluchoslepých osob. Výměna zkušeností mezi nimi, odborníky a pedagogy speciálních škol byla základem pro navrhovanou řešení tíživých problémů vztahujících se k hluchoslepotě. Např. není tato kategorie uznávána zdravotní klasifikací. Pro lékaře existují pouze poruchy zraku s přidruženými poruchami sluchu nebo poruchy sluchu s přidruženými poruchami zraku, popř. mentální postižení s přidruženými poruchami zraku a sluchu. Z toho pak vyplývá nedostatečné

porozumění specifikám hluchoslepoty ze strany lékařů a jiných odborníků. Z dalších závěrů můžeme uvést aktuální nedostatečný počet pedagogů vztahující se k žákům hluchoslepému. Jak informovala Mgr. J. Šarišská, ředitelka Evangelické školy pro hluchoslepe v Červenici, od března 2002 je na Slovensku stanoven poměr jednoho pedagoga na jedno hluchoslepé dítě. V naší republice existuje pouze jediná třída pro hluchoslepé děti ve Speciální ZŠ a Speciální MŠ pro sluchově postižené v Olomouci.

Mezi jinými se řešily otázky dalšího vzdělávání hluchoslepých osob v naší republice a potřeba uzákonění osobních asistentů a problematika samostatného bydlení v malokapacitních objektech. Systém poradenství pro osoby s diagnózou hluchoslepoty je zanedbáván, neboť tato diagnóza vlastně neexistuje.

Závěrečné komuniké mezinárodního semináře bude odesláno resortním ministerstvům (MŠMT ČR, MZ ČR, MPSV ČR), jakož i představitelům zákonodárného systému v ČR.

PhDr. D. Štěrbová, FTK UP

Vědeckobadatelské aktivity v diplomových pracích

Katedra učitelství 1. stupně ZŠ Pedagogické fakulty UP uskutečnila 24. 4. 2002 panelovou diskusi na téma *Prezentace výsledků diplomových prací studentů oboru učitelství pro 1. stupeň ZŠ*, kterou zahájila vedoucí katedry doc. A. Nelešová. Zdůraznila záměry akce a připomněla návaznost diplomového semináře s panelovou diskusí na studentské aktivity vědeckého kroužku posluchačů, který již dlouhodobě při katedře pracuje.

V panelové diskusi představili své diplomové práce posluchači prezenčního i kombinovaného studia oborů učitelství pro 1. stupeň ZŠ a oboru učitelství pro 1. stupeň ZŠ a cizí jazyk. Setkání bylo určeno nejen posluchačům 2. – 3. ročníků, které

v budoucnu čeká zpracování diplomových prací, ale i všem zájemcům z řad posluchačů i pedagogů, jež se zajímají o badatelské aktivity a výsledky diplomových prací z problematiky primárního vzdělávání.

Podle vyjádření zúčastněných byla panelová diskuse přínosem jak v oblasti konfrontace řešení jednotlivých témat a zpracování jejich výsledků v podobě diplomové práce, tak v oblasti schopnosti jejich ucelené prezentace před forem. V závěru zazněla myšlenka, že by bylo žádoucí v této aktivitě pokračovat a dát více prostoru diskusí o tématech zejména mezi posluchači prezenčního a kombinovaného studia.

-kzš-

Studentská vědecká konference 2002 v oboru fyzika

V úterý 23. 4. 2002 proběhla na Katedře optiky PřF UP studentská vědecká konference v oboru fyzika. Na prvním místě se umístila a na *Cenu děkana* za rok 2002 byla soutěžní komisí navržena práce **M. Heřmánka**, studenta 5. ročníku studijního oboru aplikovaná fyzika se zaměřením na přístrojovou fyziku a metrologii, s názvem *Charakterizace a mechanismus teplotní transformace nanočástic Fe₂O₃ připravených termickým rozkladem FeC₂O₄·2H₂O*. Druhé místo obsadila práce **P. Trojka** (5. ročník studijního oboru optika a optoelektronika), nazvaná *Kvantová nelokalita*. Třetí místo získal **D. Mandát**, rovněž

student 5. ročníku oboru aplikovaná fyzika se zaměřením na přístrojovou fyziku a metrologii, za práci *Návrh interface CCD snímače typu ILX 511 pro měření optických signálů pomocí počítače typu PC*.

Je příjemné zjištění, že i v období nelehkého závěru studia na vysoké škole mají budoucí výzkumníci chuť poměřit své síly na poli vědecké práce. Nezbývá, než jim popřát hodně úspěchů v dalším badatelském úsilí a věřit, že i v dalších letech se podobné akce mezi studenty setkají s pozitivní odezvou.

Mgr. P. Velecký, KEF PřF UP

Návštěva z Koleje Jeronýma Pražského

z vlastní iniciativy a neměně intenzivně jako s českou ekonomikou.

V tzv. *Freskovém sále* ve *Wurmově ul.*, kde byli Američané hostěni, nic z *Central Europe Studies* nechybělo (tedy kromě piva – studenti měli totiž ještě ten den absolvovat prohlídku Olomouce a výlet

Dokončení ze str. 1

za *Sovinec*). Pěčí PhDr. M. Hádkové, Ph.D., a doc. K. Hádky, CSc., z FF UP (na snímku) byl zajištěn zhruba hodinový program plný písní a tance. Američtí studenti si očividně s velkou chutí zazpívali „Škoda lásky“, „Honky Tonky Blues“, „Víněčko bílé“ a „Půjdeme spolu do Betléma“ (je to velká štrelka, pěšky by se to dalo stihnout leda tak do Vánoc). *Libozvučnost hanáčtiny jim byla předvedena na písničce „Čí só hode“ a píseň „Na tú svatú Katarínu“ posloužila jako podklad pro výuku a procvičení čardáše a verbuňku. Nechyběla polka, kterou ti odvážnější Američané roztočili jak za vedení českými hostiteli, tak samostatně mezi sebou.*

Exkluzivně pro náš list američtí hosté uvedli, že proti jejich očekávání je „centrální Juropa“ dosti amerikanizovaná, ale zcela v souladu s jejich očekáváním tu na druhé straně všechno dýchá historií. Někteří poukázali na erudici zdejších obyvatel a téměř všichni se shodli na tom, že bez vysokého vzdělání by zdejší obyvatelé nemohli zvládnout tak komplikovaný jazyk, jako je čeština.

O. Bláha (FF UP), foto -tj-

Stručně

V úterý 30. 4. se na FF UP konala konference **Student a věda 2002**, kterou pořádali lingvisté z kateder anglistiky, bohemistiky, germanistiky, klasické filologie, romanistiky a slavistiky FF UP.

-red-

M. Viewegh a M. Reiner posvěti výsledky Literární soutěže UP

Vyhlášení výsledků 8. ročníku veřejné literární soutěže pro studenty UP vypsané rektorkou UP se uskutečnil v pondělí 13. 5. 2002 ve 13.30 hodin ve velkém sále Centra Aletti (Křížkovského ul.). Jako hosté byli pozváni prozaik M. Viewegh a básník M. Reiner.

Zveme všechny účastníky soutěže i ostatní zájemce o literaturu.

-hap-

Letní škola rozvojové pomoci

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií Fakulty sociálních studií MU pořádají v Olomouci ve dnech 25. – 30. 8. 2002 *5. letní školu rozvojové pomoci a spolupráce*.

Další informace jsou dostupné na adrese: www.fss.muni.cz/struktura/katedry/humenv/.

-red-

Na UP se znovu sejdou mladí lingvisté

Ve dnech 14. – 15. 5. 2002 pořádají Katedra bohemistiky FF UP a Jazykovědné sdružení České republiky *3. mezinárodní setkání mladých lingvistů*, které je tentokrát věnováno problematice *Vztahu langue a parole v perspektivě „komunikativního obratu“ v lingvistickém zkoumání*. Setkání jazykovědců se uskuteční na Filozofické fakultě UP (Křížkovského 10).

Kontakt: PhDr. B. Bednaříková, Ph.D., Katedra bohemistiky FF UP, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc; tel.: 068/563 3145, 068/563 3143, 0643/411 109, 0605 133849; e-mail: bozenabe@hotmail.com.

-red-

Den BBC v Olomouci

Ve středu 15. 5. se v Olomouci na Horním náměstí uskuteční *Den BBC*. Rozhlasovou stanicí BBC mohou od března tohoto roku naladit i obyvatelé olomouckého kraje, a to na frekvenci 105, 6 FM. Stanice vysílá 24 hodin denně, sedm dní v týdnu, v češtině i angličtině.

Během *Dne BBC* se budete moci seznámit s redaktory BBC, vyzkoušet si, jaké to je číst zprávy BBC na mikrofon, přímo uvidíte, jak se připravují pořady BBC a také je uslyšíte – včetně *Interview BBC*, vysílaného živě přímo z Horního náměstí od 17.30 hod.

Na *Den BBC* jsou zváni všichni studenti a pedagogové UP.

-red-

HABILITACE

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 16. 5. 2002 se uskutečnila na zasedání Vědecké rady Lékařské fakulty UP v posluchárně na Neurologické klinice LF UP (I. P. Pavlova 6) v 10 hod. habilitační řízení **MUDr. Vladimíra Pidrmana, Ph.D.**, odborného asistenta Kliniky psychiatrie a lékařské psychologie LF UP, v **oboru psychiatrie**. Habilitační práce má název *Antidepresiva u některých rizikových pacientů a v dalších indikacích*, habilitační přednáška je na téma *Význam dvojí akce v léčbě Alzheimerovy demence*.

S habilitační prací je možno se seznámit na oddělení vědy a výzkumu Děkanátu LF UP.

-lfup-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Dne 1. 1. 2002 zahájila oficiálně činnost nová fakulta Masarykovy univerzity v Brně – Fakulta sportovních studií. Představuje tato skutečnost pro olomouckou Fakultu tělesné kultury UP nějaké zásadní důsledky, na které se bude muset připravit? S touto otázkou jsme se obrátili na děkana FTK UP prof. F. Vaverku, CSc.

Prof. F. Vaverka, CSc.: *Tradice studia učitelství tělesné výchovy na Masarykově univerzitě v Brně je dlouhodobá a tendence ke zřízení fakulty se ve verbálních rovinách objevovaly v průběhu řady posledních let. V letošním roce byla Fakulta sportovních studií (FSpS) MU Brno oficiálně ustavena a sluší se popřát této nové fakultě hodně zduaru v jejím dalším rozvoji. Z regionálního pohledu vyvolává existence dvou tělovýchovných fakult v oblasti Moravy ve vzdálenosti kolem 70 kilometrů pochopitelnou otázku, zda nevzniknou problémy v počtu uchazečů, kteří se hlásí na obě fakulty. Tento problém by měl smysl, pokud by zaměření studijních programů obou fakult bylo totožné. FSpS v Brně se ve svých počátcích z hlediska studijních programů vyprofilovala poněkud odlišně než FTK v Olomouci a FTVS v Praze a průnik stejných studijních programů máme pouze v oboru učitelství tělesné výchovy. Domnívám se, že z pohledu potenciálních studentů a rozšíření příležitostí ke studiu v některé oblasti kinantropologie je vznik nové fakulty přínosem. Kdybych měl odpovědět na vznesenou otázku, jaké důsledky plynou pro naši fakultu, na něž se budeme muset připravit, tak odpověď bude jednoznačná: Je nutno pokračovat v nastoupeném směru rozvoje FTK, tj. systematicky rozvíjet a profilovat studijní programy, které v nejobecnější poloze ústí do klíčových slov „pohyb – zdraví – životní styl – kvalita života“, a paralelně důsledně usilovat o zvyšování kvality vědecké práce, kvalifikační růst pracovníků fakulty, abychom se mohli nazývat univerzitní fakultou a byli platným členem Univerzity Palackého. Kvalita pedagogického procesu, vědecká úroveň a vysoká profesionální úroveň absolventů musí být naším soustavným úkolem, neboť tyto atributy zajišťují zájem nových studentů studovat v Olomouci. Vznik nové fakulty v Brně zvýší konkurenci v našem oboru a domnívám se, že to je jenom dobře.*

O výuce matematiky

Výuka matematiky v roce 1950:

Dřevorubec prodává náklad klád za 100 USD. Výrobní náklady činí 4/5 prodejní ceny. Jak velký je jeho zisk?

Výuka matematiky v roce 1960:

Dřevorubec prodává náklad klád za 100 USD. Jeho náklady činí 4/5 prodejní ceny, to jest 80 USD. Jak velký má zisk?

Výuka matematiky v roce 1970:

Dřevorubec vyměnil množinu L klád za množinu M peněz. Kardinální číslo množiny M se rovná 100. Každý prvek má hodnotu jednoho USD. Nakreslí 100 bodů představujících 100 prvků množiny M. Množina C představující výrobní náklady obsahuje o 20 bodů méně než množina M. Vezměte množinu C jako podmnožinu množiny M a odpovězte na následující otázku: Jaké je kardinální číslo množiny P představující zisk?

Výuka matematiky v roce 1980:

Dřevorubec prodává náklad klád za 100 USD. Výrobní náklady činí 80 USD a zisk 20 USD. Váš úkol: Podtrhněte číslo 20.

Výuka matematiky v roce 1990:

Tim, že vykácel nádherné lesní stromy, dřevorubec vydělal 20 USD. Co si myslíte o tomto způsobu obstarávání živobytí? Téma pro žáky žádá odpověď na otázku: Jaké jsou pocity lesního ptactva a veveřek, když jim dřevorubec pokácel stromy? Všechny odpovědi jsou správné.

Výuka matematiky v roce 2002:

Dřevorubec prodává náklad klád za 100 USD. Jeho výrobní náklady činí 120 USD. Jak si Arthur Andersen zajistí, aby jeho zisková marže byla 60 USD? Z e-mailu se pobavil a do jazyka mateřského přeložil S. Komenda

JUBILEA

Sedmdesátiny prof. Stanislava Kratochvíla, CSc.

V letošním roce slaví významné životní jubileum jeden z nejslavnějších českých psychologů, profesor Stanislav Kratochvíl, a to ve vynikající duševní i tělesné kondici. Skvěle vypadá, soustředěně pracuje, má obrovský přehled a výbornou paměť.

Prof. S. Kratochvíl se narodil 25. 8. 1932 v Brně, kde v roce 1958 ukončil studium psychologie na FF UJEP. V roce 1967 obhájil na téže univerzitě disertaci a získal titul PhDr. V roce 1968 obhájil kandidátskou disertační práci na téma *Hypnóza a spánek* na Univerzitě Komenského v Bratislavě a získal titul kandidáta psychologických věd. V roce 1975 se na Univerzitě Komenského habilitoval (habilitační práce na téma *Prolongovaná hypnóza*), jmenování docentem pro univerzitu v Brně se však z politických důvodů neuskutečnilo. Teprve v roce 1990 byl jmenován docentem klinické psychologie na UP v Olomouci a v roce 1991 byl na naší univerzitě jmenován profesorem.

Jméno Stanislav Kratochvíl je neodmyslitelně spjato s malebnou hanáckou Kroměříží. V roce 1958 nastoupil jako klinický psycholog do tamní Psychiatrické léčebny, kde pracuje dodnes, od roku 1965 jako vedoucí psycholog. V letech 1969-1970 byl pozván k ročnímu pracovnímu pobytu v USA, kde se podílel na vědeckém výzkumu hypnózy v renomovaných laboratořích na stanfordské a pennsylvánské univerzitě. Po návratu z USA založil proslulé kroměřížské psychoterapeutické oddělení 18b, které se mu podařilo udržet v chodu až do současnosti, tedy již 31 let. Vedle hypnózy a skupinové psychoterapie se Kratochvíl teoreticky i prakticky zabývá problematikou terapie funkčních sexuálních poruch, a to na světové úrovni. Vypracoval léčebný postup pro manželské páry, který s velmi dobrým efektem použil u 185 dvojic.

Další sférou působnosti profesora Kratochvíla je činnost pedagogická. Od roku 1978 vyučuje na olomoucké Katedře psychologie FF UP, kde patří k obdivovaným a milovaným pedagogům. V současné době přednáší obecnou a speciální psychoterapii a sexuální psychologii, vede klinické praxe i diplomové práce. Na zkoušku z psychoterapie přicházejí studenti svátečně oblečení a vzorně připraveni.

Prof. Kratochvíl je také mimořádně úspěšný publicista. Během své kariéry uveřejnil víc než sto článků v odborných časopisech, 15 z nich v časopisech zahraničních. Je autorem deseti odborných monografií a proslulé vysokoškolské učebnice psychoterapie. O významu tohoto díla svědčí skutečnost, že vyšlo již sedmkrát v češtině (naposledy v letech 2000 a 2002 v nakladatelství Portál jako *Základy psychoterapie*) a čtyřikrát v polštině. Prof. Kratochvíl je nejen vynikající stylist, ale také precizní vědec, takže jeho publikace jsou naprosto spolehlivé.

UNIVERZITNÍ PRACOVNÍŠTĚ INFORMUJÍ

K využití softwaru „Diploma for Windows“

Univerzita Palackého (viz Žurnál UP, č. 26, s. 4) získala od Brownstone Research Group multilicenci na využívání softwaru „Diploma for Windows“. Uvedený software umožňuje učitelům připravit si podle vlastních požadavků a s ohledem na specifika dané disciplíny různé typy testů k objektivnímu posouzení momentální úrovně přípravy studentů na výuku nebo na zkoušku. Současně dává učitelům možnost poskytnout studentům materiály k samostatnému studiu v THML formátu. Testy mohou studenti realizovat na individuálním PC nebo v lokální počítačové síti. Pro případné zájemce připojujeme několik poznámek:

– zápis textu otázek do „Banky otázek pro přípravu testů“ nevyžaduje žádné speciální dovednosti, stejně tak je tomu i s vlastní přípravou testů, s jejich administrací, vyhodnocováním, klasifikací správnosti a tiskem výsledků;

vým informačním zdrojem. Jako terapeut je zastánce integrativního přístupu. Na česko-slovenských psychoterapeutických konferencích, které se pravidelně konají v Trenčianských Teplicích a Luhačovicích, se tak zákonitě stává tmelem a hybnou silou veškerého dění.

Prof. Kratochvíl občas podotkne, že již hodně pracoval a že teď začne víc odpočívat. Pokud sku-

tečně zvolnil pracovní tempo, neprojevovalo se to na jeho produktivitě. Od jeho 65. jubilea vyšly v nových aktualizovaných a většinou podstatně doplněných vydáních – vázané a s výraznými obálkami – jeho odborné monografie *Léčení sexuálních dysfunkcí* (Grada, 1999), *Experimentální hypnóza* (Academia, 1999), již zmíněné *Základy psychoterapie* (Portál, 2002), *Manželská terapie* (Portál, 2000), *Klinická hypnóza* (Grada, 2001) a *Skupinová psychoterapie v praxi* (Galén, 2001). Ze zdravotně výchovných publikací je třeba zmínit třetí vydání oblíbené patientské příručky *Jak žít s neurozou* (Portál, 2000). Zatím ještě v tisku je druhá „populárka“ s názvem *Sexuální starost a radosti*. Za pozornost stojí i jeho autobiografický rozhovor s redaktorem J. Hučínem v knize *Hovory o psychoterapii* (Portál, 2001), příznačně nazvaný *Terapie pomáhá nacházet kladné stránky života*.

Prof. S. Kratochvíl je osobnost mimořádných odborných i lidských kvalit. **Univerzita Palackého uděluje vždy jednou za dva roky Cenu Františka Palackého.** Jejím třetím laureátem se letos stane právě prof. S. Kratochvíl. **Slavnostní předání ceny se bude konat dne 14. 6. 2002 od 10 hodin v aule FF UP.** Profesor Kratochvíl při této příležitosti přednese přednášku na téma *Psychologie, léčení a zdraví*.

Za Katedru psychologie FF UP prof. S. Kratochvílovi upřímně blahopřeji a celou akademickou obec srdečně zvu na slavnostní setkání s tímto významným členem naší univerzity.

Doc. A. Plhánková, CSc., Katedra psychologie FF UP

– součástí otázky mohou být grafy a matematické výrazy – k dispozici je editor rovník;
– vyukový nebo zkušební test je možno vytvořit ze sedmi typů testových otázek: 1. multiple choice, 2. chybná/správná, 3. doplňování, 4. krátké odpovědi na otázku, 5. esej, 6. přiřazování, 7. podle zadání učitele;
– podmínky pro realizaci testů stanovuje učitel (časový limit, různý stupeň utajení, dostupnost testů apod.).

Další informace najdou zájemci na <http://www.upol.cz> (Aktuality, On-line Žurnál, Různé: „Máte zájem využívat vypočetní techniku při výuce studentů?“). Vyčerpávající informace obsahují manuály instalované současně se softwarem.

Pokud se chcete podrobněji seznámit se softwarem *Diploma*, obraťte se s žádostí o jeho instalaci na správce sítě vaší fakulty.

Prof. J. Petřek, Ing. R. Nepožitek, A. Pop

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Dobrá zpráva z Katedry ekologie a životního prostředí PřF UP**

Málokterý vědec se během svého života dočká uplatnění výsledků své teoretické práce ve společenské praxi. Když jsme v roce 1990 na Přírodovědecké fakultě UP zakládali Katedru ekologie (dnešní Katedra ekologie a životního prostředí), uvědomovali jsme si také souvislost poněkud opačnou: devastace životního prostředí je tak prudká, že pokud nenastane rychlý zvrat, nedočká se vědecké aplikace nejenom naše generace, ale pravděpodobně nikdy nikdo. Jednou z hlavních příčin ohrožení životního prostředí je přitom nedostatek teoretických znalostí. Jsme schopni postihnout, že je zle, ale říci, proč tomu tak je, je už horší.

Naše mladá katedra, mimochodem první svého druhu v republice, se od počátku věnovala krajinné ekologii, nejvíce řečám a krajinně kolem nich. Ve třech velkých grantových úkolech jsme postupně vysvětlili, že řeky jsou pouze subekosystémem (i když nejdůležitějším) specifické krajiny, kterou jsme nazvali říční krajina. Ta je tvořena vším, co současná (postglaciální) řeka vytvořila: souběžný pás aluviálních usazenin s mělkou podzemní vodou, povrchová niva s povodňovými hlínami, tůně, slepá ramena a jezera v aluviu, povodňová pláň, říční koryto s povrchovým a podpovrchovým dnem (tzv. hyporeál neboli potamofreatál), břehy, ostrovy, agradační val a další objekty, z kterých mnohé vytvořil člověk. A protože se jedná o ekosystém, patří k němu samozřejmě také veškeré oživení těchto abiotických složek říční krajiny: lužní lesy, louky, edafon, ptactvo, život

ve vodách, v podzemí, atd. Říční krajina je definována také svými funkcemi, kterých jsme rozlišili kolem třiceti. O těchto stránkách věci pojednává naše teorie říční krajiny. O tom, že krajina nejlépe funguje v původním přírodním stavu, hovoří teorie ekologického kontinua říční krajiny. Dokazujeme v ní, že s říční krajinou je nutno zacházet vždy jen s ohledem na veškeré její subekosystémy a funkce, stejně jako i s ohledem na zájmy celé společnosti. Dosavadní kořistnická exploatace jedním resortem (skupinou lidí nebo i jednotlivcem) vnáší do říční krajiny funkční rozvrat, otřesný vzhled, zkázu celým společenstvům, lidské společnosti potom těžké ekonomické újmy. Říční krajina je nejpodrodnější, je o ni největší zájem a v přírodním stavu má také největší biodiverzitu.

Jedna z funkcí, která byla dosavadním využíváním říční krajiny snížena na minimum, je přírodní protipovodňová funkce, jak konečně ukázala povodeň v červenci 1997. V rámci výzkumu *Obnova ekologického kontinua řeky Moravy* jsme proto navrhli konkrétní renaturalizační opatření, která by podle našeho názoru významně posílila protipovodňovou ochranu a současně ekologicky (i ekonomicky) optimalizovala celou tuto zbláčenou říční krajinu, kde kdysi vznikalala naše státnost i kultura. Tento komplexní návrh optimalizace krajiny Moravy patří k největším revitalizačním projektům na světě.

Kdo sleduje situaci v nazírání na naši krajinu, určitě si všiml významného pokroku.

Nechceme tvrdit, že vše je naše zásluha, ale myslíme si, že máme na tomto psychologickém průlomu určitý podíl, především pokud jde o říční krajinu. Mění se situace v koncepci programu MŽP *Revitalizace říčních systémů*, chystají se nové programy ekologické optimalizace v říčních krajinách a dosáhli jsme velké satisfakce v oboru protipovodňové ochrany. Po úmorném a nekonečném zdůvodňování a vysvětlování principů ekologické protipovodňové ochrany počáteční odpor náhle opadl a naše návrhy se setkávaly se stále většími sympatiemi. Nejprve u obyvatel podél řek, ve vesnicích a městech, posléze i v samém vodohospodářském oboru, který byl donedávna zcela ovládan technicky orientovanými odborníky. Po téměř pětiletém zkoumání a připravování nové protipovodňové koncepce bylo rozhodnuto, že v povodí Moravy budou provedena tři zásadní opatření. Prvním je zkapacitnění koryta řeky v Olomouci, dále jsou to nevelké suché poldry na přítocích Moravy a konečně, jako nejrozsáhlejší opatření, bylo rozhodnuto aplikovat tzv. obnovu ekologického kontinua řeky, neboli náš protipovodňový ekologický návrh. Pokračuje konkrétní spolupráce s Povodím Moravy, s Ministerstvem zemědělství ČR i s Ministerstvem životního prostředí ČR. Kruh se uzavírá. My, teoretičtí pracovníci v nedávno ještě opomíjeném oboru krajinné ekologie, jsme se dočkali. Dalo to dost práce, ale stála za to. Myslím, že je to dobrá zpráva.

Prof. O. Štěrbá, CSc.,

Katedra ekologie a životního prostředí PřF UP

ROZHOVOR**AIDS rozvrací rodiny i společnost**

Krátkým rozhovorem s nizozemským režisérem **Duco Tellegenem** se vracíme k letošnímu ročníku festivalu **Academia film Olomouc**. Jeho snímek **Nisha** o jedenáctileté indické dívce postižené virem HIV získal **Velkou cenu Academia filmu 2002**. Z důvodu pracovní zaneprázdněnosti se D. Tellegen slavnostního předávání cen nemohl osobně zúčastnit; redakci Žurnálu UP však ochotně odpověděl na otázky zasláné e-mailem:

Proč jste si zvolil toto téma?

Film „Nisha“ je pilotním snímkem dokumentárního cyklu *vážícího se k Úmluvě o životních právech dítěte, na němž nyní pracuji. Chci natočit několik*

dokumentů o dětech, jejichž životní situace je nějakým způsobem přivádí do rozporu s Úmluvou. AIDS je dnes jedním z nejničivějších momentů ve společnosti. Má na svém kontě více obětí než obě světové války dohromady. Tato nemoc rozvrací rodiny i společnost. V současné době lze pomocí léků významnou měrou zlepšit život HIV pozitivních, ale pouze

když máte peníze. To je podle mě dostatečný důvod se na tento problém zaměřit a pokusit se o něm informovat.

Také jsem chtěl více porozumět tomu, jaký důsledek má vědomí smrtelné nemoci na člověka. Podle Úmluvy má každé dítě právo na informace. Jak se ale zachovat v případě dítěte, jakým je Nisha? Co jí má matka říci?

Některé země se snaží zjednodušit svět na dobro a zlo, na „my“ a „oni“. Předstírají, že se svět dramaticky změnil. Ale pro většinu lidí se nic nezměnilo. A pokud ano, tak jen k horšímu, protože odstup západních zemí se prohloubil.

Věříme, že tímto důvěrným pohledem na Nishin problém ukážeme, že svět, jenž se nám zdá vzdálený, se neliší od toho našeho.

Měl jste v průběhu realizace nějaké problémy?
Největším problémem bylo povolení natáčet v Indii, které jsme nedostali. Natáčení proto probíhalo tajně. Museli jsme chránit identitu rodiny. Tato skutečnost nám velmi zkomplikovala realizaci. Omezila se možnost zaznamenat soužití Nishy a její rodiny s blízkým okolím.

Jak probíhala spolupráce s Nishou a její rodinou?

Před natáčením jsem v Indii dva roky pobýval, abych se seznámil s prostředím. Hodně jsem s Nishou a její matkou hovořil. Chodili jsme na výlety, sblížili jsme se. Přesto měla Nishina matka Kalah první natáčecí den velký strach, že její rodinu někdo odhalí. V průběhu realizace se to však změnilo. Mezi všemi panovala důvěra.

Víte, jak to s Nishou vypadá v současné době?

Zorganizovali jsme sbírku na pomoc Nishy a její rodině. Shromáždili jsme peníze, za které si budou moci koupit léky. Zdravotní stav Nishiny matky je však momentálně velmi špatný.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

PŘEČETLI JSME ZA VÁS**R. Gunesekera: Útes**

Nakladatelství Paseka vydalo v tomto roce poetickou prózu Romeshe Gunesekery, autora srílanského původu, nominovanou před několika lety do užšího výběru kandidátů prestižní britské ceny Booker Prize. Příběh jedenáctiletého chlapce, který vstupuje do služby k zámožnému přírodovědci studujícímu interakci moře a pevniny na srílanském pobřeží a který vedle osvojování praktických dovedností postupně dochází k pochopení zákonitostí okolního světa a svého místa v něm, z angličtiny přeložila **doc. L. Hornová** (PdF UP, prorektorka UP pro zahraniční styky).

„Vztah pán – sluha, zdánlivě opotřebovaná literární-filozofické téma. Natož když se spisovatel ani nepokusí o nějakou tvarovou eskapádu a předvede tuhle starou dvojici postav v jednoduché, epicky chudé próze, jejíž příběh lze nejlépe vystihnout slovy: Jak chudý chlapec ke štěstí přišel. Všechny tyto předsudečně chytrosti kniha srílanského autora Romeshe Gunesekery (1954) vyvrací. Jeho Útes je nebyvale úsporná freska lidských osudů, které nesou nesmazatelné stopy času a místa, jež jsou jim vyměřeny, aniž by se přitom vychýlili ze své vlastní, jedinečné oběžné dráhy. Ta je diktována vždy jen tím, co je v jejím středu. Tak pan Salgado krouží kolem svých vědeckých problémů (jen načas se vychýlí a učiní středobodem svého světa ženu), jeho snoubenka Nilí kolem požitků, přítel Dias kolem financí... A hlavní hrdina, sluha Triton, kolem svého pána. Dům pana Salgada byl středem vesmíru a všechno, co bylo na světě důležité, se odehrávalo v tomto uzavřeném prostoru. Vypadalo to, že i slunce vychází z naší garáže a večer se ukládá k spánku za chlebovníkem v zahradě. Z toho stokrát omlétoho příběhu pána a sluhy Gunesekerovi vyrostla lyricky vytržená a přitom neobyčejně smyslná próza, která dá i Středoevropanovi na chvíli ucítit tropické vůně, chuť a barvy.“*

Z recenze (LN) knihy R. Gunesekery: *Útes* (nakladatelství Paseka, 2002, 184 stran).

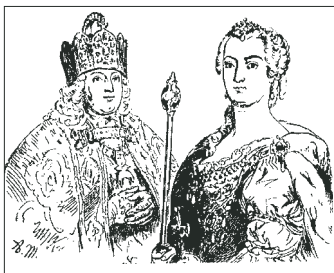
-red-

Z HISTORIE OLOMOUCKÉ UNIVERZITY

O vizitě Františka I. Lotrinského a Marie Terezie u olomouckých jezuitů

(Dokončení z minulého čísla Žurnálu UP)

Vizita císařských manželů Františka I. Lotrinského a Marie Terezie v olomoucké koleji Tovaryšstva Ježíšova a konviktu byla na programu 8. září 1754. Ráno tohoto dne si vyjel císař v doprovodu prezidenta zemské reprezentace a komory Jindřicha Kajetána hraběte Blümegena, polních maršálků Leopolda Josefa Dauna a Viléma Reinharda hraběte Neipperga, jakož i dalších generálů na Svätý Kopeček, kde vyslechl dvě mše celebrowané třemi premonstrátskými opaty – hradiským, zábrdovickým a novoříšským. Marie Terezie se účastnila mše v katedrále sv. Václava, kterou sloužil biskup kardinál Troyer, poté s chotí a generalitou poobědvala v rezidenci kapitulního děkana Karla Ignáce hraběte Egkha (dnešní Václavské nám. 3–5), oběd však uspořádal kapitulní probošt Karel Josef Ignác hrabě Martinic. Ve tři hodiny odpoledne dorazila do koleje TJ čestná vojenská stráž

nadešla devátá hodina večerní a Marie Terezie vizitu ukončila; rektor doprovodil Veličenstva ke kočáru, políbil císaři ruku a byl jeho chotí vyzván k její ranní audienci. Císařská návštěva koleje a konviktu TJ skončila tedy mimořádným úspěchem, k němuž rozcházející se aristokracie a honorace rektorovi srdečně blahopřály.

Audiencie ráno 9. září musela být krátká, neboť již o deváté hodině byl dvůr přítomen na mši v chrámu sv. Mořice a nato svěcení sloupu Nejsvětější Trojice. Přesto se během audiencie Marie Terezie vyptávala rektora na činnost olomoucké jezuitské koleje a univerzity, pochválila včerejší představení, konstatovala, že mládež je jezuiti velmi dobře vzdělávána a nabídla rektorovi políbení ruky. Uvedme v té souvislosti, že v roce druhého pobytu císařského páru v Olomouci měla olomoucká univerzita 10 profesorů a 241 studentů teologie, pět profesorů a 389 studentů filozofie, tři učitele práva se 40 posluchači; gymnázium navštěvovalo 415 studujících, celkem na 22 gymnazijních a univerzitních učitelů připadalo 1085 studentů.

Ale ani hradisti premonstráti nebyli císařskými manželi opomenuti, neboť opat hradiského konventu Pavel Ferdinand Václavík (1700–1784) pozval Veličenstva k obědu, po němž byla provedena opera dómského kapelníka Josefa Gureckého „In laudem Maiestatum (Ke chvále Majestátu)“. O páté hodině odpolední byla na císařové programu opětá inspekce vojenského tábora. Následujícího dne, tj. 10. června, po mši v kapli biskupské rezidence odcestovali Marie Terezie (jež před odjezdem darovala městu pro jeho chudinu 2 000 zlatých) a František I. Lotrinský kolem půl deváté ráno z Olomouce do Holíče, kde majitel zdejšího zámku princ Josef ze Sachsen-Hildburghausenu uspořádal pro císařské návštěvníky čtyřdenní slavnosti s koncerty a divadlem. Marii Terezii se v Holíči tak zalíbilo, že v roce 1755 panství od prince za 400 000 zlatých koupila a věnovala svému milovanému choti.

* 1. června 1754 přivedla Marie Terezie na svět své deváté dítě, arcivévodní Ferdinanda Karla Antonína, pozdějšího generálního guvernéra rakouské Lombardie (zemř. 24. prosince 1806).

Doc. J. Fiala, CSc., FF UP

(Z kolektivní publikace *Jezuitský konvikt v Olomouci*, jež vyjde ve Vydavatelství UP v srpnu 2002)

František I. Lotrinský a Marie Terezie; kresba A. von Menzel

VYDAVATELSTVÍ UP

Dubnová produkce

Cylometodická fakulta

Studia Theologica 7. Teologický časopis CMTF UP a TF JU ve spolupráci s TF Trnavské univerzity. 1. vyd., 88 s.

Fakulta tělesné kultury

Janura, M. Janurová, E.: *700 + 1 otázka z biomechaniky.* 1. vyd., 108 s.

Filozofická fakulta

Bistrický, J. (editor): *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae III.* 1. vyd., 232 s.

Hlobil, T. (editor): *František Palacký. Přehled dějin krásovědy a její literatury.* 1. vyd., 100 s.

Šimek, D., Kubátová, H.: *Od abstraktu do závěrečné práce.* 3., uprav. vyd., 58 s.

Gester, S.: *První empirická analýza recepce anglicismů v českém jazyce.* 1. vyd., 48 s.

Vyslouzilová, E. a kol.: *Cvičebnice překladu pro rusisty I. Politika. Ekonomika.* 1. vyd., 292 s.

Štěpánek, P.: *Umění mexických indiánských civilizací.* 1. díl. 1. vyd., 104 s.

Pedagogická fakulta

Goldmann, R.: *Doplňkový text k vybraným kapitolám ze sociálních disciplín. Metodická příručka pro potřeby kombinovaného studia.* 1. vyd., 24 s.

E-Pedagogium. Nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům všech typů škol. 1. vyd., 186 s.

Uhlířová, M. (uspořadatel): *Podíl matematiky na přípravě učitele primární školy.* Sborník. 1. vyd., 212 s.

Rašková, M.: *Úvod do elementárního učení o přírodě a společnosti.* 36 s. (dotisk 1. vyd.)

Právnická fakulta

Vystrčilová, R. (editor): *Proceedings International Conference on Teaching Legal English at Universities.* Sborník. 1. vyd., 102 s.

Vykopalová, H. (editor): *Násilí na seniorech.* Sborník. 1. vyd., 68 s.

Přírodovědecká fakulta

Bičík, V. (editor): *AUPO Geologica 37.* 1. vyd., 90 s.

CODV

Bočková, V.: *Vzdělání – průvodní jev života.* 1. vyd., 50 s.

Rektorát UP

Zeman, J.: *Ekonomické základy trvale udržitelného rozvoje.* 1. vyd., 172 s.

-kop-

NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ

Knižní tipy

Tento týden nabízí Knihkupectví Studentcentrum jako doplňkovou literaturu studentům mimo jiné i následující novinky:

B. Řihová: *Úvod do současné politikologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů* (Portál),

I. Možný: *Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života* (Portál),

Kolektiv autorů: *Věk urozených. Šlechta v českých zemích na prahu novověku* (Paseka),

R. Dawkins: *Slepy hodinař. Zážrak života očima evoluční biologie* (Paseka),

V. Vlasák: *Francouzsko-český a česko-francouzský slovník. Nové výrazy* (Leda).

Kompletní aktuální nabídku naleznete na www.studentcentrum.cz.

-for-

... A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

14. KVĚTEN

Prof. S. Staněk (PřF UP): *Lidstoneova singulární okrajová úloha.* Seminář z diferenciálních rovnic. Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 202, 13.30 hod. Pořádá Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky PřF UP.

PhDr. R. Zaoral: *Každodenní život ve středověkém klášteře (s ukázkami z iluminovaných rukopisů).* Velký sál Arcibiskupské kurie, 17 hod. Pořádá MSKA Olomouc.

14. – 15. KVĚTEN

3. setkání mladých lingvistů Olomouc 2002. Mezinárodní konference. Katedra bohemistiky FF UP.

15. KVĚTEN

Prenatální diagnostika a fetální medicína. Pracovní den. Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP.

16. KVĚTEN

Mgr. J. Bartoš: *Flow cytometric analysis of the cell cycle.* Seminář z biofyziky. Katedra biofyziky PřF UP, tř. Svobody, posluchárna F3, 13.30 hod.

Studentský biograf: *Nikdo mě nemá rád* (režie F. Truffaut, Francie 1959). Filmový sál FF UP, 20 hod.

17. – 18. KVĚTEN

Moravskou branou a Libavou. Pro historiky-turisty. Pořádá Katedra historie FF UP.

-red-